

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikom trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem julijem začne se II. polletje in prosimo torej p. n. naročnike, katerim s tem dnevom poteče naročba na „Slov. Gospodarja“, naj se podvizajo nadalješnje naročnino doposlati, da se jim ne pretrga ali pa ustavi dopošiljanje lista.

„Slov. Gospodar“ stane do konca leta 1 fl. 60 kr. in do konca septembra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah, ker so take pošiljatve najbolj ročne. Upravištvo.

Na razhodu.

Z 22. junijem je drž. zbor svoje seje pretrgal ter jih prične z nova še le v drugi polovici meseca septembra.

Dotlej imajo tedaj gg. poslanci počitnice, v vsem blizu četrto leta. Kakor je bila v zadnji seji podoba, so jih veseli, kajti pri vsakem glasovanju jih je že bilo manjše število. Načrt postavbe gledé carine pri petroleju je v tretjem branju še samo 251 poslancev pričakalo, vsi drugi so se bili že podali proti domu.

Tega jim ne jemlje nihče za zlo, saj so že bili veliko vročine prestali, to pa ne toliko od solnca, kolikor od zlih jezikov. Liberalna stranka je storila v tem oziru veliko, ker je upala, da se bode konservativna večina razcepila ter se tako storil konec sedanji vladi. Kdo da bi za njo pa prišel na krmilo, to jim je bila najmanjša preglavica, češ, da bodi kdorkoli, samo da pade Taaffe!

Ni se izgodilo. Večina se je sicer cepila, ali razcepila se ni. Pri glasovanju o Süssovem predlogu še je ostala večina v večini, da si le s šestimi glasi. To pa je bilo dovolj. Prec na to se jame tudi iz manjšine mož za možem pomikati iz zбора, češ, da jim za to ni več mari, kar se sklence še nazadnje.

Šli so tedaj gg. poslanci domov, ne da bi se bili veliko poslavljali. Tega tudi ni bilo treba, saj se bodo čez mal četrto leta sopes-

šli. Samo avstrijsko-nemški klub je imel skupno slovo. Imeli so si še pač veliko praviti, posebno reči, katerih se v zboru niso hoteli dotakniti.

Pri tem slovesu pa je imel prvo besedo pl. Plener. O njem se pravi, da je „rojen“ mi nister za finance. Mož pa se tega tudi zaveda ter se sploh nosi tako, kakor da se mu godéva velika krivica, ker še ni takist minister. Da se izliva njegov srd na konservativno večino drž. zбора, to se razumeje ali njemu preseda tudi nemški klub, ker ne mara biti pod njegovo zastavo boja za „stiskano“ nemštvo ter hodi raji svoja pota. Ta pa se vé, da so taka, ki gredó z avstrijskih tal ven v prusko deželo.

Čisto lahko verjame torej človek, da peče to moža, v čegar srcu še živi avstrijsko domoljubje. Da je tako pri pl. Plenerju, o tem ni dvoma, zato pa tudi verjamemo, da mu je bila resnica, kar je rekel v onem razhodu. „V nemškem klubu“, pravi, „izpodkopava in ruši se avstrijska misel.“

Mi smo možu hvaležni za to izpoved in vemo, da jo je težko izgovoril. Ker pa je to vendar-le storil, vpraša se: čemu jo je izgovoril? — Najprej pač za to, ker ga boli, da so možje v nemškem klubu že tako malo avstrijci, potlej pa, in menimo, da še bolj za to, naj bi kje vsi nemški poslanci, ne nemško ljudstvo, ne prišli v sum, da dajo le še malo za avstrijsko cesarstvo.

S tem bi jim za vselej odklenknilo in nič bi ne imeli več upanja, da se jim še položi kedaj krmilo vlade v roke. Kaj bi pa bilo potlej z njim, z „rojenim“ ministrom? Temu, misli si, mora se priti v okom in torej izreče ono sodbo, da si mu je težko hodila.

Ker mož ni storil tega prej v drž. zboru, marveč še le pri slovesu avstrijsko-nemških poslancev, to sili nas, da si le tako tolmačimo njegove besede. V zboru bile bi te besede imele pač pomen, tako pa, o razhodu enako mislečih mož ostane ves njih pomen blizu tal in mi se

od naših Nemcev, naj že sedé potlej v nemškem ali avstrijsko-nemškem klubu, nikar ne učimo domoljubja!

C. kr. zavarovalnica.

V naših dneh si lasti država veliko in vsepovsodi zasledimo njene roke. Ako se mi izpovemo, kakor mislimo, nam to nikakor ne dopade, kajti bojimo se, da nam postane s tem celo naše gibanje, celo naše življenje nekam koščeno.

In to ni dobro, prej ali slej se pokaže, da država ne daje ljudstvu življenja, ampak ona, če je veliko, tisto brani samó; kedar pa pojema, ni ji ga možno okrepiti. Tako se mi nikakor ne navdušujemo za to, ako jemlje ona sedaj železnico za železnico v svoje roke. Lepo se to sicer kaže v misli, v djanju pa je ali bode vsa druga, more biti prav neljuba podoba. Vendar so gledé tega še sedaj različne misli.

Naš vrli poslanec, g. M. Vošnjak, je dne 21. junija meseca izprožil lepo misel v drž. zboru. Ona gre na to, da naj država prevzame zavarovanje kmečkih pridelkov zoper mogočo škodo. Njegov govor, kakor se nahaja v stenografičnem zapisniku, je ta-le:

Visoka zbornica! Dovolil sem si — kedar gre za to, ali se naj mestu Stryj, ki je do tal pogorelo, iz držav. kase dovoli 400.000 gold. posojila ali pa ne — oglasiti se na besedo in sicer „pro“; iz tega se že tudi samo po sebi razvidi, da ne bom govoril proti predlogu, isto tako tudi ne bom proti njemu glasoval. Lahko si namreč predočujem, da mora položaj mesta Stryj tak biti, da je predlagana državna pomoč na vsak način opravičena. Glasoval bom torej za predlog.

Zdi se mi pa, da je ta nesreča v denarstvenem oziru nastala zato tako grozna, ker se dotični posestniki niso bili v zadostni meri brigali, da bi bili svoje imetje primerno proti ognju zavarovali. Vzrok tega je po eni strani neka neskrbnost prebivalcev, po drugi pa tudi previsoki tarifi in preveliki upravni stroški naših zavarovalnih društev. Gledé tega usojam si opozarjati pri tej priložnosti na vprašanje o poddržavljenju zavarovalnic proti škodi po ognju na načelu obligatoričnega zavarovanja vseh stavb, izvzemem morebiti le tovarne in k tistim pripadajoča poslopja. To bi nikakor ne bilo tako grozno zamotano v administrativnem oziru, kakor se to nekaterim dozdeva. Resnica je, da bi prva ocenitev vsega hišnega in gospodarskega poslopja mnogo stala toda pomisliti je treba, da bi tak ocenjen kataster se enkrat napravil, potem pa za mnogo let veljal, ter bi za pozneja leta drugega ne bilo treba, kakor le vestne razvidnosti zanj in mnogo let bi imeli mir v tej zadevi. (Res je tako! na desni)

Ker bi se premije za zavarovanje ob enem z državnimi davki pobirale, bi tudi tukaj ne bilo nikakih sitnosti v administrativnem oziru.

Korist bi imeli pri poddržavljenih zavarovalnicah dvojno. Prvič bi po požarih ne slišali nikjer tistega tuljenja in piskanja po izgubljenem premoženju, ker bi bila vsa poslopja, katera je ogenj vpepelil, zavarovana, in bi bila toraj škoda že naprej pokrita. Druga korist bi bile pa čisto majhine premije, katere bi bile po združenju vseh zavarovanih predmetov v eno samo skupino prav lahko možne.

Gospôda moja! Jako žal mi je, da se danes ne smem dalje v to zadevo spuščati, ker si ravno vse prizadeva debate in razprave kolikor toliko omejiti. Ravno tako si že več prav iz tega vzroka ne upam priporočati, da bi se tolikanj potrebno zavarovanje proti toči vzprejelo v državno oskrbništvo. Pač pa moram kljub vsemu naporu, da se omeje debate, še na nekaj opozoriti, kar je z današnjo debato v zvezi, namreč na obili nakopičeni les, ki je bil v sredi mesta Stryj. Le-ta je bil ogenj tolikanj pospeševal. Tudi na Dunaju se je ob poslednjih požarih prav to opazovalo. Vsled tega je c. kr. minister pozneje tudi izdal naredbo, da se v notranjem mestu ne smejo nikjer nahajati skladišča za drva ali les. Žal, da se brigajo za te določbe ljudje po svetu premalo. V Celju n. pr. imate prav v sredi mesta cele skladovnice dry, katere bi, ko bi se vžgale, strašno gorele. (Čujte! na desni.)

Na podlagi tega, kar sem razložil, prosim visoko vlado, naj na podlagi prisilnega zavarovanja dobro preudari poddržavljenje zavarovalnic proti ognju in toči in da nadalje takoj naroči, naj se večja skladišča lesa in drv iz mestnega okvirja nemudoma odpravijo. (Dobro, dobro! na desni.)

Gospodarske stvari.

Kmet in sadjereja.

(Dalje.)

Zaprte vrte izvzemši je po zarah ob njivah in po suhih travnikih boljše gruške zasajati, ker imajo bolj redek koš, skozi katerega dež in svitlobo bolje prepuščajo. V njihovi senci žito in trava še precej prospava. Drevesa se morajo tako daleč vsaksebi saditi, da se vzraščeno drevo drevesa ne dotika. Kar se tiče časa izsajanja dreves, velja spomladni čas za boljši od jesenskega, ker se tu drevesa bolj gotovo primejo. Vendar so o tem misli sadjerejcev še različne. Tu je mnogo ležeče na toploti v zemlji. Lahka in rahla peščena zemlja je gotovo za jesensko sajenje boljša, med tem ko je v težki zemlji boljše spomladi sa-